

А. В. Добридень

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасних умовах інтенсивної розбудови української правової держави особливого значення набуває проблема правового виховання молодого покоління. Тому перед загальноосвітньою школою постала необхідність вирішення завдань, які забезпечили б послідовне входження у правове поле держави всіх своїх вихованців відповідно до основних положень Конституції України, Закону України «Про освіту», Національної програми правової освіти населення, затвердженої Указом Президента України 18 жовтня 2001 року, Національної доктрини розвитку освіти та Національної програми виховання дітей та учнівської молоді, Міністерства освіти і науки України.

Національна доктрина розвитку освіти серед пріоритетних напрямів реформування виховання передбачає формування в учнів «глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю». Серед компонентів головної мети національного виховання цей державний документ вимагає й формування правової культури у молодого покоління.

Проблема правового виховання учнів молодшого шкільного віку викликає певний інтерес педагогів: І. Козубовської, А. Нікітіна, В. Обухова, В. Оржеховської, Л. Твердохліб, М. Фіцули та вчених-правників Т. Барило, В. Бермана, Г. Миньковського, В. Оксамитного, М. Подберезького, Н. Ткачової, Я. Шевченко.

Головна особливість розвитку особистості молодшого школяра – це зміна його соціальної позиції: дитина приступає до систематичного навчання, стає членом класного і шкільного колективів. Змінюються стосунки з дорослими,

головним авторитетом стає учитель. Завдання дорослих, стосовно молодшого школяра у цей період, полягає в тому, щоб сформувати у нього позицію учня, підвести його до розуміння його прав та обов'язків.

У роботі з правового виховання молодших школярів слід врахувати ту обставину, що ними сприймається на віру все, що сказане вчителем. Його думка для них часто буває авторитетнішою, ніж думка батьків. У цьому віці діти найбільш уразливі, надзвичайно емоційні. У зв'язку з цим виховна робота з ними має базуватися на використанні моральних установок, переваг чуттєвого сприймання дітьми наявних життєвих ситуацій. На прикладах конкретних ситуацій важливо доступно пояснити дітям категорії добра, зла, жорстокості, справедливості, несправедливості, заздрості і т. д. Одночасно учням 1-4 класів у доступній формі повідомляють елементарні уявлення про важливі закони нашої країни, правила праці та поведінки у школі, вдома, на вулиці, пояснюється роль осіб, які охороняють порядок у місті, селі, прищеплюється повага до цих людей.

З метою розвитку інтересу молодших школярів до правових знань у необхідно дотримуватися певних умов, а саме:

- по-перше, правильне співвідношення нового і вже відомого є істотною умовою виникнення пізнавального інтересу у дітей;
- по-друге, можливість використання своєї ініціативи, активності в творчому перетворенні предмета (підвищує інтерес учня до роботи);
- по-третє, інтерес виникає і підтримується досягнутим успіхом діяльності;
- по-четверте, інтерес у дітей викликає практичне використання вивченого матеріалу, його застосування у житті людей;
- по-п'яте, інтерес у дітей до навчального матеріалу викликається і захопленістю учителя своєю роботою, його педагогічною майстерністю;

- по-шосте, формуванню пізнавальних інтересів у значній мірі сприяє вся позакласна та позашкільна робота.

Отож, особливе місце школи у правовому вихованні учнів визначається тим, що тут вони отримують перше уявлення про наше суспільство. Адже школа – це передусім соціальний інститут підготовки майбутнього громадянина, працівника, сім'янина, захисника Вітчизни. Саме в школі діти уперше по справжньому починають відчувати себе маленькими громадянами своєї країни, і саме тут необхідно, щоб вони отримали впевненість у справедливому до них ставленні. Це стане доброю основою для подальшого формування більш складних правових почуттів, уявлень, поглядів, переконань та навичок правомірної поведінки.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
2. Кондратюк Н. А. «Захист прав дітей в Україні: проблеми і шляхи їх розв'язання» [Електронний ресурс] / Н. А. Кондратюк, І. К. Тюльченко. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2011/igg/kondratuk/library/tez2.htm>.